

O odnosu infinitiva i prezenta glagola u govoru Kostrene

Vranić, Silvana

Source / Izvornik: **Hrvatski dijalektološki zbornik, 2016, 20, 209 - 224**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:473359>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SILVANA VRANIĆ

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Odsjek za kroatistiku

Sveučilišna avenija 4, HR-51000 Rijeka

silvana.vranic@uniri.hr

O ODNOSU INFINITIVA I PREZENTA GLAGOLA U GOVORU KOSTRENE

Govor Kostrene¹, koji uključuje dva dijalektološka punkta: Kostrenu Sv. Luciju i Kostrenu Sv. Barbaru, u dijalektološkoj je literaturi određen dijelom primorskoga poddijalekta ekavskoga dijalekta čakavskoga narječja. Temeljne su fonološke i morfološke značajke toga poddijalekta, pa tako i govora Kostrene, prikazane u knjizi *Tršatsko-bakarska i crikvenička čakavština* Ive Lukežić. Silvana Vranić u svojoj je knjizi *Čakavski ekavski dijalekt. sustav i podsustavi* i u nekoliko članaka potvrdila pripadnost kostrenskoga govora ekavskomu čakavskomu dijalektu i njegovu primorskomu poddijalektu, a Sanja Zubčić u svojoj je doktorskoj disertaciji *Akcentatski tipovi imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima* i u članku o naglasnim značajkama kostrenskoga govora potvrdila uključenost toga idioma u sjeverozapadnočakavske govore zahvaljujući sjevernočakavskoj metatoniji u određenih pridjeva i u prezentu *e*-tipa glagola. Predmetom istraživanja ovoga rada odnos je infinitiva i prezenta glagola ovjerenih u kostrenskom govoru za terenskoga istraživanja provedena za potrebe ovoga članka. Prikazani su osnova i nastavci infinitiva i prezenta glagola po spregovnim vrstama, glagola koji se sprežu po izdvojenim pravilima, morfološke alternacije i akcentuacija tih dvaju glagolskih oblika.

---

¹ Istraživanje je za ovaj rad provedeno u okviru potpore Sveučilišta u Rijeci *Prilozi za istraživanje čakavskih dijalekata na području zapadne Hrvatske*.

Ime Kostrena u službenoj je uporabi tek u novije doba i odnosi se na dva naselja: Kostrenu Sv. Luciju sa zaseocima imenom: Martišćica, Vrh Martišćice, Žurkova, Mažeri, Glavani, Suzanići, Šodići, Žuknica, Rožići, Doričići, Šubati, Sv. Lucija, Plešići, Rožmanići, Dujmići, Paveki, Perovići i Maračići, te Kostrenu Sv. Barbaru, koja obuhvaća zaseoke: Sv. Barbaru, Urinj, Randiće i Šoiće.

1. Uvod

Govor Kostrene, koji uključuje dva dijalektološka punkta: Kostrenu Sv. Luciju i Kostrenu Sv. Barbaru, u dijalektološkoj je literaturi određen dijelom primorskoga poddijalekta ekavskoga dijalekta čakavskoga narječja. Temeljne su fonološke i morfološke značajke toga poddijalekta, pa tako i govora Kostrene, prikazane u knjizi *Tršatsko-bakarska i crikvenička čakavština* Ive Lukežić (1996). Silvana Vranić u svojoj je knjizi *Čakavski ekavski dijalekt: sustav i podsustavi* (2005a) i u nekoliko člancima (2005, 2007) potvrdila pripadnost kostrenskoga govora ekavskomu čakavskomu dijalektu i njegovu primorskome poddijalektu, a Sanja Zubčić u svojoj je doktorskoj disertaciji *Akcentatski tipovi imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima* (2006) i u članku o naglasnim značajkama kostrenskoga govora (2007) taj idiom priključila sjeverozapadnočakavskim govorima zahvaljujući sjevernočakavskoj metatoniji u prezentu *e*-tipa glagola i u određenih likova višesložnih pridjeva tvorenih pojedinim sufixima². Jednaki su zaključci preuzeti i u radu koji se bavi sintaksom ovoga govora (Crnić – Nežić 2011).

Lucijanski se i barbaranski govori morfološki razlikuju nastavkom G jd., NAV mn. imenica ž. r. (u govoru Sv. Lucije prevladao je nastavak *-e*, npr. *mojē sestrē*, *mojē rukē* G jd., a u govoru Sv. Barbare *-i*: *mojē sestri*, *mojē ruki* G jd., Vranić 2005, 2007, Zubčić 2007). U morfologiji infinitiva i prezenta glagola za ovoga terenskoga istraživanja nisu uočene razlike, pa se u radu govorima zaselaka Sv. Lucije i Sv. Barbare pristupa kao jedinstvenomu idiomu.

2. Odnos infinitiva i prezenta glagola u govoru Kostrene

U drugoj je polovici 20. st. u kroatističku dijalektološku literaturu uveden monografski pristup opisu većine jezičnih razina pojedinoga mjesnoga govora ili skupine govora. Među takvim pionirskim radovima o jednome mjesnom govoru glagolski su oblici najpotpunije i u skladu s tadašnjom metodologijom, u prvom redu onom primijenjenom u raspravi *Govor otoka Suska* Josipa Hamma, Mate Hraste i Petra Guberine iz 1956., ali i s evidentnim pomacima prema suvremenoj slavističkoj morfološkoj i akcentološkoj literaturi, prikazani u izvrsnoj monografiji o senjskom govoru akademika Milana Mogušā. S obzirom na to da je ovaj broj *Hrvatskoga dijalektološkoga zbornika* posvećen znamenitom hrvatskomu dijalektologu, povjesničaru jezika, leksikografu i pravopiscu akademiku Milanu Mogušu, u ovom je radu pozornost usmjerena upravo na morfologiju glagola u kostrenskom govoru, odnosno na odnos

² O tim govorima v. primjerice Vermeer 1982, Langston 2006, Zubčić 2006, Lukežić 2012.

infinitiva i prezenta.³

Glagolski oblici⁴ zastupljeni u kostrenskom govoru tipični su i za najveći broj čakavskih govora, u kojima aorist i imperfekt više nisu ovjereni.⁵ Razlikuje se šest jednostavnih oblika: infinitiv, prezent, imperativ, glagolski pridjev radni, glagolski pridjev trpni i glagolski prilog (opstao je samo sadašnji) i šest složenih oblika: perfekt, pluskvamperfekt, futur prvi, futur drugi, kondicional sadašnji i kondicional prošli.

Prezent je glagolski oblik koji iskazuje kategoriju vremena (sadašnje), lica (prvo, drugo, treće) i broja (jednina i množina).⁶ Odnos između osnove toga glagolskoga oblika i infinitivne osnove,⁷ odnosno početnoga vokala prezent-skoga nastavka i dočetnoga vokala infinitivne osnove, u kostrenskom govoru omogućuje podjelu glagola na glagole po spregovnim vrstama i glagole koji se sprežu po izdvojenim pravilima⁸.

³ Polazeći od klasifikacije glagola na pravilne i nepravilne, akademik Milan Moguš pravilne je glagole podijelio u šest spregovnih vrsta uključivši u analizu uz infinitiv i prezent i imperativ, glagolski pridjev radni i trpni. Unutar svake je vrste dalje razlikovao glagole s postojanim i nepostojanim naglaskom/naglascima (u prvoj, četvrtoj i šestoj vrsti), odnosno nepromijenjenim i promjenljivim naglaskom (u drugoj, trećoj i petoj vrsti) (1966: 84–103).

⁴ Morfološki opisi glagola u suvremenim dijalektološkim raspravama obuhvaćaju i naglasnu tipologiju. U ovomu se radu taj segment ne prikazuje iz dvaju razloga. Prvi je razlog ograničenost ovoga istraživanja na odnos dvaju glagolskih oblika, infinitiva i prezenta, a ne i na imperativ, oblik koji je nužno uvesti pri utvrđivanju naglasne tipologije glagola. Drugi je vrlo važan razlog postojanje opisa naglasne tipologije glagola (uz tipologiju imenica) svih sjeverozapadnih čakavskih govora, dakle onih u kojima se provodi sjevernočakavska metatonija bez obzira na brojnost utvrđenih kategorija, pa tako i kostrenskoga, u doktorskoj disertaciji Sanje Zubčić (2006).

⁵ Prema istraživanju Mire Menac-Mihalić aorist i imperfekt najbolje se čuvaju na kvarnerskim otocima (1989: 87), no broj je punktova u kojima je potvrđen imperfekt već tada bio manji u odnosu na broj punktova koje je Josip Hamm četvrt stoljeća ranije nabrojio u svojem radu (1963: 117). Prema istraživanju Sanje Zubčić broj sjeverozapadnih čakavskih govora s potvrđenim imperfektom i dalje opada (2006: 290).

⁶ U skladu s pristupom glagolskoj problematici u suvremenoj literaturi (v. primjerice Houtzagers 1985, 1999, Houtzagers – Budovskaja 1996, Kalsbeek 1998, Vranić 2011) glagolima se s istim korijenom, a s različitim prefiksima pristupa kao istim glagolima, npr. *čitat* : *pročitat*, *piturūt* : *popiturūt* itd. (iako ne pripadaju uvijek istim naglasnim tipovima), osim kada neprefigirani lik nije ovjeren kao samostalan glagol. Tada su prefigirani glagoli zasebni, primjerice *dobūt* : *dōbijen*, *razbūt* : *rāzbijen*, *ubūt* : *ūbijen*, *zabūt* : *zābijen*; *obūt* : *obūjen*, *obuvāt* : *obūvan*, *zūt* : *zūjen*; *pokrūt* : *pokrijen*. Kada uz istu osnovu stoje različiti sufiksi, riječ je o zasebnim glagolima: *maknūt* : *mīcat*, *hīt* : *hītat*.

⁷ U ovom je članku prihvaćeno učenje Josipa Silića o zasebnim osnovama glagolskih oblika (1991: 3–12, 1998: 241–274). Funkcionalnost takva određenja osnova potvrđena je u recentnim dijalektološkim akcentološkim i morfološkim radovima. Tako je, primjerice, utvrđeno da prezentska i imperativna osnova ne moraju imati “nužno isti naglasak, pa čak ni njegovo mjesto” (Lukežić – Zubčić 2007: 110).

⁸ U ovom se radu slijedi pristup toj problematici zastupljen u nabrojanim recentnim

2.1. Spregovne vrste

U govoru Kostrene glagoli se dijele u nekoliko spregovnih vrsta u kojima:

I. infinitivna osnova završava, a prezentski nastavak počinje vokalom *-a-* (*čëkat* : *čëkan* 1. l. jd., *čítat* : *čítan* 1. l. jd., *davät* : *dävan* 1. l. jd., *obučivät* : *obučivan* 1. l. jd., *pàdat* : *pàdan* 1. l. jd., *povedät* : *povëdan* 1. l. jd., *pùcat* : *pùcan* 1. l. jd., *sänjat* : *sänjan* 1. l. jd.);

II. infinitivna osnova završava vokalom *-a-*, a prezentski nastavak počinje vokalom *-e-*, s podrazredom glagola kojima dočetku osnove prethodi sufiks *-ov-*, a u prezentu imaju tvorbeni nastavak *-u-* uz koji je razvijen sonant *-j*⁹ (*čëšät* /*se*/ : *čëšen* 1. l. jd., *jähät* : *jäšen* 1. l. jd., *lagät* : *läžen* 1. l. jd., *läjät* : *läjen* 1. l. jd., *käšljät* : *käšljen* 1. l. jd., *mücat* : *müče* 3. l. jd., *napuhät* : *napüşe* 3. l. jd., *pläkat* : *pläčen* 1. l. jd., *požerät* : *požerën* 1. l. jd. ('požderati'); podrazred: *darovät* : *darüjen* 1. l. jd., *kupovät* : *kupüjen* 1. l. jd., *mirovät* : *mirüjen* 1. l. jd.);

III. infinitivna osnova završava vokalom *-a-*, a prezentski nastavak počinje vokalom *-i-* (*bižät* : *bižîn* 1. l. jd., *držät* : *držîn* 1. l. jd., *mučät* : *mučîn* 1. l. jd.);

IV. infinitivna osnova završava vokalom *-e-*, a prezentski nastavak počinje vokalom *-e-* (*raspët* : *raspnën* 1. l. jd., *rozumët* : *rozumën* 1. l. jd., *zaprët* : *zaprën* 1. l. jd.);

V. infinitivna osnova završava vokalom *-e-*, a prezentski nastavak počinje vokalom *-i-* (*preletët* : *preleti* 3. l. jd., *müšlet* : *müšlin* 1. l. jd., *škerbët* : *škerbîn* 1. l. jd., *vüdet* : *vüdin* 1. l. jd., *völet* : *völin* 1. l. jd.);

VI. infinitivna osnova završava, a prezentski nastavak počinje vokalom *-i-* (*börit se* : *börin se* 1. l. jd., *obogätit* : *obogätin* 1. l. jd., *ostärät* : *ostärin* 1. l. jd., *ostävät* : *ostävîn* 1. l. jd.);

VII. infinitivna osnova završava vokalom *-u-*, dijelom sufiksa *-nu-*, a prezentski nastavak počinje vokalom *-e-* (*bübnut* : *bübnen* 1. l. jd., *dignut* : *dignen* 1. l. jd., *lëgnut*¹⁰ : *lëgnen* 1. l. jd., *obrnüt* : *obrñnen* 1. l. jd., *rastegnüt* : *rastëgnen* 1. l. jd., *stüsnut* : *stüsnen* 1. l. jd.);

VIII. a) infinitivna osnova završava dočetnim korijenskim vokalom, a prezentski nastavak počinje vokalom *-e-*, uz koji je razvijen sonant *-j* (*čüt* : *čüjen* 1. l. jd., *oblët* : *oblejën* 1. l. jd., *prolët* : *prolejën* 1. l. jd., *ocöravet* : *ocöravejen*

kroatističkim dijalektološkim radovima (v. bilješku 6).

⁹ O *-j-*, nastalom fonologizacijom hijatskoga polusuglasnika *-j-* "u samoglasničkim sljedovima koje su u prezentu činili dočetni korijenski vokal i tematski vokal *-e-*", v. Lukežić 1999: 206.

¹⁰ Ovjeren je i infinitiv *lëc* (< *legti), pa je time ovaj glagol uključen i u nepravilne glagole. Bezvučni palatalni ploziv /*tʲ*/ koji je dijelom konsonantskoga inventara kostrenskoga govora u ovom se radu bilježi grafemom (č).

1. l. jd., *obùt* : *obûjen* 1. l. jd., *pìt* : *pìjèn* 1. l. jd., *popìt* : *popìjèn* 1. l. jd., *šìt* : *šìjen* 1. l. jd., *ubìt* : *ubìjen* 1. l. jd., *umìt* : *umìjen* 1. l. jd., *živèt* : *živèjen* 1. l. jd.); b) infinitivni je nastavak *-t* na osnovi koja završava konsonantom, a prezentski nastavak počinje vokalom *-e-* (**bosti* > *bòst* : *bodèn* 1. l. jd., **gryzti* > *grìst* : *grizèn* 1. l. jd., **nesti* > *do-nèst* : *do-nesèn* 1. l. jd., **plesti* > *u-plèst* : *u-pletèn* 1. l. jd., **prešti* > *prèst* : *predèn* 1. l. jd.); c) infinitivni je nastavak *-ć* na osnovi koja završava velarom, a prezentski nastavak počinje vokalom *-e-* (**pekti* > *pèć* : *pečèn* 1. l. jd., **rekti* > *rèć* : *rečèn* 1. l. jd., **tekti* > *tèć* : *tečè* 3. l. jd.).

2.2. Prefiksi u glagola

do-: *dodät*, *doglèdat*, *dopeljät*, *doštukät* ('nadodati, zakrpati'), *doznät*
na-: *nagovorìt*, *nagànjat*, *nakràst*, *napìt*, *naplèst*
nad-: *nadglèdat*, *nadigrät*, *nadläjat*, *nadmudrìt*
o-/u-: *obogätit*, *ocòravet*, *oprät*, *ošušit*, *obrnüt*, *ožimat*, *ostríc*, *opèć/upèć*
ob-/oba-: *oblèt*, *oblokät*, *obrèzat*, *obamrìt*
od-: *othranìt* ('odgojiti'), *odlepìt*, *odlèt*, *odmorìt se*, *odrèzat*, *odvezät*
po-: *pokìdat*, *pokupòvat*, *popìt*, *popràvit*, *poznät*, *pozobät*
pod-: *potkovät*, *podložìt*, *podmètnut*, *potpuntät* ('poduprijeti predmetom')
pre-: *preletèt*, *prelèt*, *preskočit*, *pretegnüt*
pri-: *prigovarät*, *prigovorìt*, *pripitòmit*, *pritegnüt*
pro-: *probòst*, *proglèdat*, *promìslet*, *prorèć*, *prošušit*
raz-: *razdvojìt*, *rashìtat*, *razjadìt*, *razmotät*, *rasplèst*, *rastegnüt*, *razveselìt*
s-: *skrìt*, *složìt*, *skrivät*, *skopät*, *spuhät*, *spovèdat* ('ispovjediti, povjeriti'),
spovedät ('ispovijedati, povjeravati')
u-: *ubìt*, *ubòst*, *uđit*, *ugrìst*, *ukràst*, *uplèst*
va-: *vazmovät* ('slaviti Uskrs'), *vazgät*
z-: *zbljuvät*, *zbrät*, *zbudìt*, *zgorìt*, *zgubìt*, *zlèt*, *zmèrit*, *zmìslet*, *zrìvan*, *zvrnüt*
za-: *zagrìst*, *zakopät*, *zakùhat*, *zaprèt*, *zavezät*
zi-: *zibrät*, *zihìtat*, *zikìdat*, *zilèt*, *zìlest*, *zirìvan*, *ziskùst*, *zìsnažìt* ('temeljito očistiti')

Ovjereni su i oblici s dvama prefiksima: *donalèt*, *pozatvòrat*, *predomìslet se*, *predomìšljät se*, *prepoznät*, *preprodät*, *rasprodät*, *poduprèt*.

2.3. Infinitiv

2.3.1. Osnova i nastavci

2.3.1.1. Infinitiv se tvori od infinitivne osnove i nastavaka *-t* ili *-ć*. Ako infinitivna osnova završava vokalom, konsonantom *-s-* ili slogotvornim /r/, nastavak je *-t*, primjerice: *bižāt* (< *biža-*), *čini̇t* (< *čini-*), *govori̇t* (< *govori-*); *prèst* (< *pres-*); *tṙt* (< *tr-*). Taj je nastavak ovjeren i u glagola koji se sprežu po izdvojenim pravilima, primjerice: *isṫ/jisṫ*, *zèt*. Ako je infinitivna osnova ishodišno završavala velarom, a danas ima dočetni vokal, nastavak je *-ć*, primjerice: *rèć* (< *rek-*), *pèć* (< *pek-*), *tèć* (< *tek*). Jednako je u dijelu glagola koji se sprežu po izdvojenim pravilima, primjerice *mòć*.

2.3.1.2. Infinitivnomu nastavku glagola I, II. i III. spregovne vrste pret-hodi vokal *a*, infinitivnomu nastavku glagola IV. i V. vrste vokal *e*, infinitivnomu nastavku glagola VI. vrste vokal *i*, a infinitivnomu nastavku glagola VII. spregovne vrste vokal *u*. Kada iskonska infinitivna osnova glagola VIII. spregovne vrste završava velarom, infinitivni je nastavak *-ć*, a kada završava nekim drugim konsonantom, nastavak je *-t*.

2.3.2. Akcentuacija

2.3.2.1. U prefigiranih infinitiva naglasak je na istome mjestu kao i u neprefigiranom liku: *čistit*, *očistit*, *hìtat*, *zihìtat*; *jìst*, *prejìst*; *kìdat*, *zikìdat*, *lèt*, *nalèt*; *pìt*, *popìt*; *pàst*, *propàst*; *smèt se*, *nasmèt se*; *širìt*, *raširìt*; *zvonìt*, *zazvonìt*, *pozvonìt*; *zvàt*, *pozvàt*.

2.3.2.2. U jednosložnih su infinitiva ovjereni kratki naglasak (à) i akut (ã), dok su na početnom slogu infinitivne osnove u višesložnih infinitiva ovjerena sva tri naglasaka, a na središnjem i dočetnom slogu osnove kratki naglasak (ã) i akut (ã): *čùt*, *pomòć*, *zvàt*, *lèt*, *smèt se*; *blàtit*, *čistit*, *doglèdat*, *hìtit*, *mìslet*, *mùćit*, *pùnit*, *vòlet*, *zìbat*, *pàrtit* ('krenuti na put'), *tèndit* ('shvaćati, mariti'); *obèdvat*, *spomùnjat*, *avèrtit* ('priopćiti, obavijestiti'), *ofèndit se* ('uvrijediti se'); *čèšàt*, *dehìt*, *lagàt*, *drhcàt*, *hrkàt*, *načèt*, *obàć*.

2.4. Present

Present se tvori od prezentske osnove i prezentskoga nastavka.¹¹

Glagoli po spregovnim vrstama negaciju tvore predmetanjem čestice *ne*, npr. *ne mòlin* 1. l. jd., *ne govòrimo* 1. l. mn., *ne mìslin* 1. l. jd. Negacija glagola

¹¹ Prezentska se osnova u najvećem broju kroatističkih dijalektoloških radova određuje odvajanjem obličnoga nastavka s negdašnjim tematskim vokalom, a u manjem se dijelu tematski vokal ne uključuje u prezentske nastavke (v. primjerice Menac-Mihalić 1989: 82, Kalsbeek 1998: 183).

imàt ima drukčiju tvorbu: *nīman*, *nīmaš*, *nīma*, *nīmamo*, *nīmate*, *nīmaju*, kao i glagola: *bīt* i *otēt*.¹²

2.4.1. Present glagola po spregovnim vrstama

2.4.1.1. U kostrenskom su govoru zabilježena tri tipa prezentskih obličnih nastavaka negdašnjih tematskih glagola. Prvi je tip prezentskih nastavaka svojstven glagolima II., IV., VII., VIII. a, b, c spregovne vrste, 2. tip glagolima I. spregovne vrste, a 3. tip glagolima III., V. i VI. spregovne vrste.

		1. tip	2. tip	3. tip
jd.	1. 1.	-ēn/-en	-ān/-an	-īn/-in
	2. 1.	-ēš/-eš	-āš/-aš	-īš/-iš
	3. 1.	-ē/-e	-ā/-a	-ī/-i
mn.	1. 1.	-emō/-emo	-āmō/-amo	-imō/-imo
	2. 1.	-etē/-ete	-āte/-ate	-itē/-ite
	3. 1.	-ū/-u	-āju/-aju	-ē/-e

2.4.1.1.1. Prvi tip, naglašen jedini ili dočetni nastavačni vokal (svojstven glagolima II., IV. i VIII. spregovne vrste)

1. 1. jd. *umrēn*; *prolejēn*, *pijēn*, *popijēn*, *smejēn*, *dozrejēn*; *bodēn*, *cvatēn*, *dubēn*, *kradēn*, *pasēn* ('pāsti'), *pletēn*, *predēn*, *rastēn*, *skubēn*, *tresēn*; *pečēn*, *sičēn*, *strižēn*, *tečēn*, *vučēn*

2. 1. jd. *oderēš*; *grizēš*, *kradēš*, *pasēš*, *pletēš*; *pečēš*, *tečēš*, *tučēš*

3. 1. jd. *blejē*, *razderē*; *razumē*, *vrē*; *lejē*, *pijē*; *pletē*, *pasē*, *potresē*; *tučē*

1. 1. mn. *razumemō*; *pijemō*; *pletemō*, *pasemō*; *pečemō*

2. 1. mn. *smejetē*; *pletetē*, *pasetē*; *pečetē*, *tučetē*

3. 1. mn. *blejū*; *pijū*, *prolejū*; *kradū*, *pasū*, *opletū/upletū*; *pekū*, *sikū*.

Prvi tip, naglašen vokal osnove (svojstven glagolima II., VII. i VIII. spregovne vrste)

1. 1. jd. *čēšen*, *lāžen*, *jāšen*, *kāpljen*, *māžen*, *mīčen*, *naslānjen*, *plāčen*, *pomāžen*, *skāčen*, *vēžen*, *žvāčen*; *kumūjen*; *būšnjen*, *dīgnjen*, *lēgnjen*; *čūjen*, *grījen*, *šījen*, *ubījen*; *klāden*, *propāden*¹³

¹² Sprezidba tih glagola prikazana je među glagolima s izdvojenim pravilima.

¹³ Regresivan je pomak siline na prezentsku osnovu u glagola koji u sjevernočakavskim govorima s očuvanim prednaglasnim duljinama imaju i dug nenaglašen vokal u prezentskoj osnovi zabilježen za ovoga istraživanja u glagola *klāst*, *propāst*, ali ne i u glagola *krāst*, *prēst*. Sudeći prema klasifikaciji sjevernočakavskih govora prema naglasnim tipovima glagola, za istraživanja je Sanje Zubčić prije desetak godina u govoru Kostrene još uvijek bio očuvan sustavan naglasak na vokalu nastavka i u glagola *klāst*, *propāst* (2006: 316, 317).

2. 1. jd. *dřhćeš, hihòćeš, hřćeš, lòćeš, těšeš, zòblješ, rastěžeš, mäkneš, obrneš, šäpneš, pokrřješ, propädeš*

3. 1. jd. *půše, träje, darůje, kumůje, trůje, kupůje; počřne, pogřne, pljůne, tōne; obrřje, zagřřje, pokrřje*

1. 1. mn. *glōjemo, kãšljemo, lãžemo; milůjemo; lēgnemo, mähnnemo, vřnnemo; razbřjemo, nadřjemo*

2. 1. mn. *otãčemo* ('pretakati'), *pomãžete, skãčete; šäpnemo, rastēgnemo; dobřjete, pokrřjete; klãdete*

3. 1. mn. *lāju, zòblju, pīšu, vãžgu, řřnu, umůknu, zřnu; razbřju, klãdu.*

2.4.1.1.2. Drugi tip (svojtven glagolima I. spregovne vrste), naglašen jedini ili početni nastavačni vokal:

1. 1. jd. *abadãn, ćakulãn, ćapãn, dodãn, maškarãn, doštukãn, znãn*

2. 1. jd. *ćakulãš, divljãš, fermãš, kalãš, krepãš, lešãš, molãš* ('popustiti, olabaviti')

3. 1. jd. *ćakulã* ('čavrljati'), *durã* ('trajati'), *komedijã* ('zbijati šale'), *krepã, lampã* ('sijevati'), *morã, piturã* ('bojati, ličiti'), *refã se* ('oporaviti se'), *zaključã*

1. 1. mn. *ćakulãmo, navigãmo* ('ploviti'), *raćunãmo, tornãmo* ('vratiti'), *štivãmo* ('uredno slagati'), *valjãmo*

2. 1. mn. *ćakulãte, duperãte* ('trošiti, rabiti'), *fermãte* ('zaustaviti'), *liberãte* ('osloboditi'), *vižřtãte* ('posjetiti radi pregleda')

3. 1. mn. *fumãju* ('pušiti'), *kantãju* ('pjevati'), *komodãju* ('osjećati se opušteno, nesputano'), *šporkãju* ('uprljati'), *pošundrãju* ('uništiti').

Drugi tip, naglašen vokal osnove:

1. 1. jd. *ćėkan, gljėdan, dogljėdan, hřtan, řřman, kōpan, kũcan, prekũhan, pomėtan, uplėtan; cėpan, cũran, dobřvan, predomřšljan, mėšan, plãćan, stãvljan, šćřpan, užřvan, povėdan; zřban*

2. 1. jd. *pãdaš, řřvaš, jãvljaš, najřdaš, řřbaš, pėglaš, pōhaš, lũlaš*

3. 1. jd. *kōpa, slřša, křda, dopėlja, vřnja; plãća; pėgla*

1. 1. mn. *obėdvamo, potřramo; ćũvamo, dãvamo; špãramo* ('štedjeti')

2. 1. mn. *ććcate, mōrate, skrřvate, zapovėdate, kũpate*

3. 1. mn. *dopėlju, popřřškaju se, kãrtaju, prãvdaju* ('pravdati'), *tãncaju.*

2.4.1.1.3. Treći tip, naglašen jedini ili dočetni nastavačni vokal (svojtven je glagolima III., V. i VI. spregovne vrste):

1. 1. jd. *ležřn, mućřn* ('šutjeti'), *držřn, spřn, škrbřn; blagoslovřn, brojřn, veselřn, želřn*

2. 1. jd. *držřš, ležřš, brojřš, pustřš, trpřš*

3. 1. jd. *spĩ; preletĩ; brojĩ, letĩ, gojĩ, gorĩ, grmĩ, škrbĩ*

1. 1. mn. *pospimõ; brojimõ, vapimõ; oštrimõ*

2. 1. mn. *mućitẽ; brojitẽ, gubitẽ, oprostite*

3. 1. mn. *spẽ, ležẽ; brojẽ, škopẽ, kotẽ, oprostẽ.*

Treći tip, naglašen vokal osnove (svojtven glagolima V. i VI. spregovne vrste):

1. 1. jd. *blätin, čistin; mšlin, mõčin, bõrin, tõčin¹⁴; bëlin* ('bojati, lićiti'), *cürin,¹⁵ bränin, brüsin, dělın, gäsın, mėsın, plätin, rābin, šřin, zgũbin*

2. 1. jd. *hitiš, mućiš* ('mućiti'), *püniš, üćiš, võliš, bõriš; hlādiš, hrāniš, jādiš*

3. 1. jd. *zmšli, võli; mõli, rõdi, cūri, avērti, tēndi, pārti, strūdiš* ('umoriti se, smoriti se')

1. 1. mn. *hõdimo, mõčimo, žēnimo, nõsimo, plõvimo, võzimo, tēplimo; dělimo*

2. 1. mn. *pūnite, üćite, čūdite, stāvite; lõmite, brūsite, dělite, hvālite*

3. 1. mn. *blāte, zmšle, võle; govõre, skõće, tēple; zarūće, zgũbe.*

2.4.2. Present glagola koji se sprežu po izdvojenim pravilima¹⁶

2.4.2.1. Glagoli sa supletivnim osnovama

bĩt, nesvršeni prezent: *bũden, bũdeš, bũde, bũdemo, bũdete, bũdu*; naglašeni oblik svršenoga prezenta/nenaglašeni oblik svršenoga prezenta: *sān/san, sũ/si, jē/je, smõ/smo, stẽ/ste, sũ/su*; zanijekani prezent: *nĩsan, nĩsi, nĩ, nĩsmo, nĩste, nĩsu*

*iti u prefigiranih glagola: *dõć*, prezent: *dõjden, dõjdeš, dõjde, dõjdemo, dõjdete, dõjdu*; *zāć, nāć, snāć se, obāć, pōć, prōć*

*gręsti, infinitiv i ostali oblici se ne rabe, prezent: *grēn, grēš, grē, gremõ, grestẽ, gredũ.*

2.4.2.2. Glagol s prezentskim nastavkom -u za 1. 1. jd.

otẽt, naglašeni/nenaglašeni prezent: *ćũ/ću, ćẽš/ćeš, ćẽ/će, ćẽmolćemo, ćẽtelćete, ćẽ/će*; zanijekani prezent: *nẽću, nẽćeš, nẽće, nẽćemo, nẽćete, nẽće/nẽte.*

¹⁴ Potonja su dva glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima uglavnom zabilježena s naglaskom na vokalu prezentskoga nastavka (Zubčić 2006: 317–319). Drugi su glagoli istoga tipa za ovoga istraživanja potvrđeni s naglaskom na vokalu prezentskoga nastavka, primjerice *blagoslovĩn, brojĩn*.

¹⁵ U ovom su govoru glagoli *belĩt, curĩt*, koji pripadaju glagolima što su u općeslavenskome jeziku imali tematski vokal *jat* u infinitivnoj osnovi, a u većini su sjevernočakavskih govora uz ostale glagole istoga tipa, poput *trpẽt, škrbẽt*, potvrđeni s naglaskom na vokalu nastavka (Zubčić 2006: 321–324), ovjereni s pomakom siline na prezentsku osnovu.

¹⁶ U najvećem broju glagola 1. 1. jd. prezenta ima nastavak -en.

2.4.2.3. Glagol s dvosložnim infinitivom

imět, prezent: *ìman*, *ìmaš*, *ìma*, *ìmamo*, *ìmate*, *ìmaju*.

2.4.2.4. Glagoli s jednosložnim infinitivom – osnova završava konsonantom -s- ili je nastavak -ć

ìst/jìst, prezent: *ìn/jìn*, *ìš/jìš*, *ìljì*, *imò/jimò*, *istè/jistè*, *idù/jidù*; *najìst*, *pojìst*, *prejìst*, *podjìst*

lěć, prezent: *lěgñen*, *lěgñeš*, *lěgñe*, *lěgñemo*, *lěgñete*, *lěgñu*

mòć, prezent: *mòren*, *mòreš*, *mòre*, *mòremo*, *mòrete*, *mòru*; *pomòć*, *zamòć se* ('steći moć bogatstvom').

2.4.2.5. Glagoli s jednosložnim infinitivom – osnova završava vokalom

pobrät,¹⁷ prezent: *poberēn*, *poberēš*, *poberē*, *poberemò*, *poberetè*, *poberü*; *zbrät*/*zibrät*, *nabrät*

načēt, prezent: *načñēn*, *načñēš*, *načñē*, *načñemò*, *načñetè*, *načñü*; *počēt*, *začēt*

dät, prezent: *dān*, *dāš*, *dā*, *damò*, *dastè*, *dajü*; *izdät*, *odät*, *prodät*, *preprodät*, *rasprodät*, *zadät*

klät, prezent: *kòljen*, *kòlješ*, *kòlje*, *kòljemo*, *kòljete*, *kòlju*; *zaklät*, *priklät*

kljēt, prezent: *kljāñen*, *kljāñeš*, *kljāñe*, *kljāñemo*, *kljāñete*, *kljāñu*; *prokljēt*

mlēt, prezent: *měljen*, *mělješ*, *mělje*, *měljemo*, *měljete*, *mělju*; *zmlēt*, *premlēt*

prät, prezent: *perēn*, *perēš*, *perē*, *peremò*, *peretè*, *perü*; *naprät*, *oprät*, *sprät*, *ziprät*

slät, prezent: *šäljen*, *šälješ*, *šälje*, *šäljemo*, *šäljete*, *šälju*; *poslät*

smět, prezent: *smēñ*, *smēš*, *smē*, *smēmo*, *smēte*, *smēju*

srät, prezent: *sēren*, *sēreš*, *sēre*, *sēremo*, *sērete*, *sēru*; *nasrät*, *posrät*, *zISRät*

stät, prezent: *stāñen*, *stāñeš*, *stāñe*, *stāñemo*, *stāñete*, *stāñu*; *nestät*, *pristät*

stāt, prezent: *stojñn*, *stojñš*, *stojñ*, *stojimò*, *stojitè*, *stojü*

třt, prezent: *tāren*, *tāreš*, *tāre*, *tāremo*, *tārete*, *tāru*; *otřt*, *střt*, *zatrřt*

umět, prezent: *umēñ*, *umēš*, *umē*, *umēmo*, *umēte*, *umēju*

zēt, prezent: *zāmeš*, *zāmeš*, *zāme*, *zāmemo*, *zāmete*, *zāmu*

zvät, prezent: *zovēñ*, *zovēš*, *zovē*, *zovemò*, *zovetè*, *zovü*; *nazvät*, *prozvät*, *zazvät*

žět, prezent: *žāñjen*, *žāñješ*, *žāñje*, *žāñjemo*, *žāñjete*, *žāñju*; *požět*

ožět, prezent: *ožmēñ*, *ožmēš*, *ožmē*, *ožmemò*, *ožmetè*, *ožmü*

žinet, prezent: *znāñen*, *znāñeš*, *znāñe*, *znāñemo*, *znāñete*, *znāñu*.

¹⁷ Umjesto *brät* informanti su za ovoga istraživanja ovjerili pravilan glagol prve spregovne vrste *pobīrat*.

2.4.3. Morfonološke alternacije

2.4.3.1. Na dočetu osnovne mijenjaju se konsonanti: *k* alternira s *č*: *plàkat* : *plàče* 3. l. jd., *skakàt* : *skàče* 3. l. jd.; *g* sa *ž*: *lagàt* : *làžu* 3. l. mn., *pomagàt* : *pomàžen* 1. l. jd., *slagàt* : *slàžen* 1. l. jd.; *h* sa *š*: *màhat* : *màše* 3. l. jd.; *c* s *č*: *mùcat* : *mìče* 3. l. jd.; *s* sa *š*: *pàsàt* : *pàše* 3. l. jd.; *z* sa *ž*: *polizàt* : *polìže* 3. l. jd.; *obrèzat* : *obrèžemo* 1. l. mn.; *d* s *j*: *glodàt* : *glòjen* 1. l. jd.; *t* s *ć*: *hihotàt* : *hihòćeš* 1. l. jd. Skupina *sk* izmijenjena je u *šč*: *stiskàt* : *stìšće* 3. l. jd.

2.4.3.2. Usneni konsonanti u infinitivu alterniraju s konsonantom *l* nakon epenteze *l* u prezentskim osnovama: *ščipàt* : *ščìplješ* 2. l. jd., *ožimat* : *ožìmlješ* 2. l. jd.

2.4.3.3. Infinitivna osnova s *-ova-* alternira s prezentskom osnovom sa sufiksom *-uj-*: *darovàt* : *darùjen* 1. l. jd., *kupovàt* : *kupùjen* 1. l. jd., *mirovàt* : *mirùjen* 1. l. jd.

2.4.3.4. U glagola VII. spregovne vrste dočetak je nerelacijskoga morfema *-nu-* utrnut: *bùbnut* : *bùbnen* 1. l. jd., *dìgnut* : *dìgnen* 1. l. jd.

2.4.3.5. Dio glagola VIII. spregovne vrste ima prezentsku osnovu s dočetnim vokalom uz koji je razvijen *-j-*: *pìt* : *pìjèn* 1. l. jd., *popìt* : *popìjèn* 1. l. jd., *šit* : *šìjen* 1. l. jd.

2.4.3.6. Konsonant *-s-* ispred nastavka *-t-* u infinitivu alternira s dočetnim konsonantom osnovne prezenta: *grìst* : *grizèn* 1. l. jd., *uplèst* : *upletèn* 1. l. jd., *prèst* : *predèn* 1. l. jd.

2.4.4. Akcentuacija

2.4.4.1. U pravilnih glagola s naglašenim vokalima prezentskih nastavaka mjesto naglasaka na drugom vokalu nastavka u 1. i 2. l. mn. prvoga i trećega tipa odstupa od mjesta siline naglasaka u ostalim licima. U tim se tipovima razlikuju i vrste naglasaka: u trećem tipu u tim je licima kratak naglasak, a u ostalim je licima ovjeren akut, dok je u prvom tipu kratak naglasak i na vokalu nastavaka 2. i 3. l. jd. Jednako je u dijelu glagola koji se sprežu po izdvojenim pravilima (v. 2.4.2.)

2.4.4.2. Naglasak može biti na istom slogu osnovne infinitiva i prezenta u svim spregovnim vrstama, kao i u dijelu glagola koji se sprežu po izdvojenim pravilima.

2.4.4.3. Dugi silazni naglasak u prezentu alternira s kratkim naglaskom u infinitivu u glagola *e*-tipa “koji u suvremenim sjeverozapadnim čakavskim govorima imaju stalno mjesto naglasaka na vokalu osnovne” (Zubčić 2006: 87) u II., VII. i VIII. spregovnoj vrsti: *màžen* 1. l. jd., *mìčen* 1. l. jd.; *kupùje* 3. l. jd.; *razbìju* 3. l. mn.

2.4.4.4. U glagola u prezentskoj osnovi u kojih su u mnogim sjevernočakavskim govorima zadržane prednaglasne duljine dugi vokal osnove naglašen akutom alternira s kratkom infinitivnom osnovom: *skakät* : *skäčën* l. l. jd., *mahnüt* : *mähnen* l. l. jd., *žvakät* : *žväčën* l. l. jd.

2.4.4.5. U nekoliko je glagola u prezentu pomaknuta silina s vokala nastavka na vokal osnove: *kläst*, *propäst*. *kläden* l. l. jd., *propäden* l. l. jd. Riječ je o glagolima koji u mnogim sjevernočakavskim govorima imaju očuvane prednaglasne duljine u toj osnovi.

2.4.4.6. U glagolima je *kopät*, *točît*, koji u mnogim sjevernočakavskim govorima imaju naglašen vokal prezentskoga nastavka, zabilježen pomak siline na osnovu: *köpan* l. l. jd., *töčîn* l. l. jd., a u glagolu *börit* : *börin* l. l. jd., pomak je ovjeren i s infinitivnoga nastavka na osnovu. Drugi zabilježeni glagoli istoga tipa imaju naglasak na vokalu prezentskoga nastavka, primjerice *blagoslovîn*, *brojîn*.

3. Zaključak

Glagolima se ovjerenim za ovoga istraživanja kostrenski govor priključuje sjeverozapadnočakavskim govorima zahvaljujući provedenoj sjevernočakavskoj metatoniji u prezentu *e*-tipa glagola. Prezentske i infinitivne alternacije uvelike su podudarne s alternacijama sjeverozapadnih čakavskih govora s utnutim nenaglašenim duljinama. Manji broj regresivnih pomaka na prezentsku osnovu zabilježen je u nekoliko glagolskih tipova koji u sjevernočakavskim govorima s očuvanim prednaglasnim duljinama imaju i dug nenaglašen vokal u prezentskoj osnovi: *kläst*, *propäst*, ali ne i u glagola *kräst*, *prèst*. Jednako je u glagola *börin*, *töčîn*, dok je u tom tipu uglavnom zabilježen naglasak na vokalu nastavka, npr. *blagoslovîn*, *brojîn*. Glagoli *beîit*, *curîit*, koji su u većini sjevernočakavskih govora uz ostale glagole istoga tipa, poput *trpèt*, *škrbèt*, potvrđeni s naglaskom na vokalu nastavka, u kostrenskom su govoru ovjereni s pomakom siline na prezentsku osnovu.

Literatura

- BARIĆ, EUGENIJA i dr. 1990. *Gramatika hrvatskoga književnog jezika*, 2. izdanje. Zagreb: Školska knjiga.
- BELIĆ, ALEKSANDAR 1912. Izvještaj Državnom Savetu o dijalektološkim ekskurzijama. *Godišnjak Srpske akademije nauka*, knj. 25, 353–386.
- CRNIĆ, MIRJANA – IVANA NEŽIĆ 2011. Sintaksa padeža u govoru Kostrene. *Život, kultura i povijest Kostrene, Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena*. Kostrena: Katedra Čakavskoga sabora Kostrena, 171–183.
- DERKSEN, RICK 2008. *Etymological Dictionary of the Slavic Inherited Lexicon*. Leiden – Boston: Koninklijke Brill NV.
- GILIĆ, STANISLAV 2005. Tvorba kostrenskih toponima. *Život, kultura i povijest Kostrene, Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena*. Kostrena: Katedra Čakavskoga sabora Kostrena, 119–138.
- HAMM, JOSIP 1963. Čakavski imperfekt. *Ivšičev zbornik*. Zagreb, 113–122.
- HAMM, JOSIP – MATE HRASTE – PETAR GUBERINA 1956. *Govor otoka Suska*. Zagreb: JAZU.
- HOUTZAGERS, PETER 1985. *The Čakavian dialect of Orlec on the Island of Cres*. Amsterdam: Rodopi.
- HOUTZAGERS, PETER 1999. *The Kajkavian Dialect of Hidegség and Fertőhomok*. Amsterdam – Atlanta: Rodopi.
- HOUTZAGERS, PETER – ELENA BUDOVSKAJA 1996. Nominal and verbal inflexion in the Čakavian dialect of Kali on the island of Ugljan. *Studies in South Slavic and Balkan Linguistics (= Studies in Slavic and General Linguistics)* 23, 143–166.
- HOZJAN, SNJEŽANA 1993. Govor Krasa na otoku Krku (glagolski oblici). *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik XIX*, 113–125.
- KALSBECK, JANNEKE 1998. *The Čakavian Dialect of Orbančić near Žminj in Istria*. Amsterdam – Atlanta: Rodopi.
- KAPOVIĆ, MATE – BRANIMIR PAŠKVAN – NINA SPICIJARIĆ PAŠKVAN 2011. Prilozi izučavanju kostrenske toponimije. *Život, kultura i povijest Kostrene, Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena*. Kostrena: Katedra Čakavskoga sabora Kostrena, 143–170.
- LANGSTON, KEITH 1999. Analyzing the accentual patterns of Čakavian dialects. *Hrvatski dijalektološki zbornik* 11, 1–21.
- LANGSTON, KEITH 2006. *Čakavian Prosody, The accentual Patterns of the Čakavian Dialects of Croatian*. Bloomington: Slavica.
- LISAC, JOSIP 2009. *Hrvatska dijalektologija 2. Čakavsko narječje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

- LUKEŽIĆ, IVA 1996. *Trsatsko-bakarska i crikvenička čakavština*. Rijeka: Izdavački centar Rijeka.
- LUKEŽIĆ, IVA 1999. Razvoj prezenta i imperativa u čakavskome narječju. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 25, 195–222.
- LUKEŽIĆ, IVA 2012. *Zajednička povijest hrvatskih narječja. 1. Fonologija*. Rijeka: Hrvatska sveučilišna naklada – Filozofski fakultet – Katedra Čakavskog sabora Grobnišćine.
- LUKEŽIĆ, IVA 2015. *Zajednička povijest hrvatskih narječja. 2. Morfologija*. Rijeka: Hrvatska sveučilišna naklada – Filozofski fakultet – Katedra Čakavskog sabora Grobnišćine.
- LUKEŽIĆ, IVA – SANJA ZUBČIĆ 2007. *Grobnički govor XX. stoljeća*. Rijeka: Katedra Čakavskog sabora Grobnišćine.
- MATASOVIĆ, RANKO 2008. *Poredbenopovijesna gramatika hrvatskoga jezika*. Zagreb: Matica hrvatska.
- MENAC-MIHALIĆ, MIRA 1989. Glagolski oblici u čakavskom narječju i u hrvatskom književnom jeziku. *Filologija* 17, 81–109.
- MENAC-MIHALIĆ, MIRA 1993-94. Naglasni odnosi infinitiva i prezenta u čakavskom narječju. *Radovi Zavoda za slavensku filologiju* 28-29, 119–120.
- MOGUŠ, MILAN 1966. *Današnji senjski govor. Senjski zbornik 2*. Senj: Gradski muzej, 5–152.
- MOGUŠ, MILAN 1977. *Čakavsko narječje. Fonologija*. Zagreb: Školska knjiga.
- MOGUŠ, MILAN 2010. *Povijesna fonologija hrvatskoga jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- SILIĆ, JOSIP 1991. Ustrojstvo glagolske osnove. *Suvremena lingvistika* 31-32, 3–12.
- SILIĆ, JOSIP 1998. Morfonologija hrvatskoga glagola – tipovi osnova. *Zbornik radova Riječki filološki dani* 2, 241–274.
- SILIĆ, JOSIP – IVO PRANJKOVIĆ 2007. *Gramatika hrvatskoga jezika. Za gimnazije i visoka učilišta*. Zagreb: Školska knjiga.
- STANG, CHRISTIAN 1965. *Slavonic accentuation*. Oslo: Universitetsforlaget.
- STANKIEWICZ, EDWARD 1993. *The Accentual Patterns of the Slavic Languages*. Stanford: Stanford University Press.
- VERMEER, WILLEM R. 1982. On the principal sources for the study of čakavian dialects with neocircumflex in adjectives and e-presents. *Studies in South Slavic and Balkan Linguistics* (= *Studies in Slavic and General Linguistics*), vol. 2, Amsterdam: Rodopi, 279–340.
- VRANIĆ, SILVANA 2005. Iz kostrenske frazeologije. *Život, kultura i povijest Kostrene, Zbornik Katedre Čakavskog sabora Kostrena*. Kostrena: Katedra Čakavskog sabora Kostrena, 139–152.

- VRANIĆ, SILVANA 2005a. *Čakavski ekavski dijalekt: sustav i podsustavi*. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci, Odsjek za kroatistiku.
- VRANIĆ, SILVANA 2006. Odnos infinitivne i prezentske osnove u govorima sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu. *Croatica et Slavica Iaderitina* II, 57–72.
- VRANIĆ, SILVANA 2007. Kostrenska čakavština u pjesmama Katje Šepić Usmiani. *Život, kultura i povijest Kostrene, Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena*. Kostrena: Katedra Čakavskoga sabora Kostrena, 141–154.
- VRANIĆ, SILVANA 2011. *Govori sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu. 2. Morfologija*. Rijeka: Matica hrvatska Ogranak u Novalji.
- ZUBČIĆ, SANJA 2001. *Akcentatski tipovi u grobničkoj skupini govora*. Magistarski rad. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
- ZUBČIĆ, SANJA 2006. *Akcentatski tipovi imenica i glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima (sinkronijski i dijakronijski aspekt)*. Doktorski rad. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
- ZUBČIĆ, SANJA 2006a. Duljenja naglašenoga vokala u sjeverozapadnim čakavskim govorima. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 32, 327–348.
- ZUBČIĆ, SANJA 2007. Akcentatske značajke kostrenskoga govora. *Život, kultura i povijest Kostrene, Zbornik Katedre Čakavskoga sabora Kostrena*. Kostrena: Katedra Čakavskoga sabora Kostrena, 155–167.

On the relationship between the infinitive and the present tense of verbs in the local dialect of Kostrena

Summary

The dialect of Kostrena, which includes two dialectological points: Kostrena sv. Lucija and Kostrena sv. Barbara, has, in the dialectological literature, been classified as part of the littoral sub-dialect of the Ekavian Čakavian dialect. The basic phonological and morphological characteristics of this sub-dialect, and therefore of the local dialect of Kostrena, have been described in Iva Lukežić's book *Trsatsko-bakarska i crikvenička čakavština* [The Čakavian vernaculars of Trsat, Bakar, and Crikvenica]. In her book *Čakavski ekavski dijalekt: sustav i podsustavi* [Čakavian Ekavian dialects: System and subsystems], Silvana Vranić confirmed that the dialect of Kostrena is a part of the Ekavian Čakavian dialect and its littoral sub-dialect, and in her doctoral dissertation, *Akcentatski tipovi glagola u sjeverozapadnim čakavskim govorima* (Accentual types of verbs in northwestern Čakavian local vernaculars) and in an article on the accentual properties of the dialect of Kostrena, Sanja Zubčić has confirmed that this dialect is a Northwestern Čakavian dialect due to the West Čakavian metatony, which is present in certain adjectives and the present tense of the e-type verbs. This paper focuses on the relationship between the infinitive and the present tense of verbs attested in the dialect of Kostrena during a field research conducted while preparing this paper. We present the base and the endings for the infinitive and the present tense of verbs according to the conjugation types and of verbs that have special conjugation paradigms, as well as the morphophonological alternations and accentuation rules for both of these two verb forms.

Ključne riječi: sjeverozapadni čakavski govori, govor Kostrene, morfologija glagola, infinitiv, prezent

Key words: Northwestern Čakavian dialects, local dialect of Kostrena, verb morphology, infinitive, present tense